

โครงการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะตามอัตลักษณ์บัณฑิต ภายใต้กิจกรรมเสริมทักษะพื้นฐานด้านศิลปะและการออกแบบภายใน (เกาะแรต จ.สุราษฎร์ธานี)

บทนำ

ชุมชนบ้านเกาะแรต เป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ในอ่าวบ้านดอน จากคำบอกเล่าเมื่อประมาณ 200 กว่าปี ได้มีชาวจีนอพยพมาจากเกาะไหหลำ ประเทศจีน โดยใช้เรือสำเภขนาดใหญ่และขนาดเล็กเป็นพาหนะในการเดินทาง มีชาวจีนกลุ่มหนึ่งแวะพักที่เกาะเล็ก ๆ แห่งนี้ และได้สำรวจดูความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นที่พักพิงทำมาหากินจึงตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว และยึดอาชีพการประมงทั้งหมดบ้านจนถึงปัจจุบัน ในสมัยก่อนการเดินทางการเดินทางต้องนั่งเรือมาจากฝั่งระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร แต่ในปัจจุบันมีสะพานข้ามชื่อว่า “สะพานเฉลิมสิริราช” เป็นสะพานข้ามทะเล หนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยชาวบ้านที่เดือดร้อน ให้มีเส้นทางคมนาคม

ชุมชนบ้านเกาะแรต อยู่ในทำเลที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีเส้นทางเดินชมธรรมชาติ ชมวิถีชีวิตของชาวบ้าน และมีบริการโฮมสเตย์เล็ก ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีเส้นทางชมวิสำหรับดูปลาโลมาที่มาเล่นน้ำ และดูพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าหรือพระอาทิตย์ตกตอนเย็น ในช่วงน้ำแห้งสามารถเดินไปยังพื้นที่เกาะแรตได้ และชาวบ้านหลาย ๆ ท้องถิ่น จะมาหาหอย กุ้ง ปูเป็นจำนวนมาก หรือเจาะหอยตามโขดหิน

โดยทาง CMO Museum และ Eco Group และสำนักวิชาสถาปัตยกรรม มหาลัยวลัยลักษณ์ ได้มีแนวทางร่วมกันที่จะพัฒนาชุมชน ภายใต้หัวข้อ “แรตพอไหม ไม่พอตามเราเกาะแรต” โดยมีหลายกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งทางสำนักวิชาสถาปัตยกรรม มหาลัยวลัยลักษณ์ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการในส่วนของ Wall Painting ซึ่งเป็นถ่ายทอดการเล่าเรื่องถึงรูปแบบวิถีชีวิตความเป็นอยู่ออกมาเป็นภาพเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการอนุรักษ์ชุมชนและศิลปวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวรวมถึงชาวบ้านในชุมชนได้เข้าใจและตระหนักถึงวิถีภูมิปัญญาของชาวชุมชนเกาะแรต โดยกำหนดพื้นที่ ไร่ตรงบริเวณ แทงค์เก็บน้ำ ภายในโรงเรียนบ้านเกาะแรต ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระหว่างวันที่ 17-19 พฤษภาคม 2566 โดยมีกรดำเนินการที่ให้นักศึกษาลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและทำการวิเคราะห์ จนนำไปสู่การถ่ายทอดสู่กระบวนการออกแบบร่าง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาและชุมชนบ้านเกาะแรตและนำไปสู่การทำงาน

ผลการดำเนินการ

ทางคณาจารย์และนักศึกษาได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสอบถามข้อมูลกับชาวบ้านในพื้นที่เพื่อให้เล่าถึงประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตภูมิปัญญาต่างๆ โดยได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลงานออกมาเป็นแบบร่างและนำไปให้ทางชุมชนได้ให้คำแนะนำและนำผลที่ได้ปรับปรุงเป็นแบบสุดท้ายเพื่อนำไปทำ Wall Painting ต่อไป โดยในการดำเนินการลงทำกิจกรรมทางทีมงานได้มีการเชิญเด็กๆในชุมชนและทีมเจ้าหน้าที่ของ CMO museum เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกันทั้งในชุมชน กลุ่มผู้จัดกิจกรรม และมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนได้เป็นอย่างดี

สรุปผลกิจกรรม

จากการดำเนินการข้างต้นทำให้ชาวบ้านในชุมชนรวมทั้งเด็กๆ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา ได้เข้าใจและตระหนักถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ความเป็นมาเป็นไปของชาวเกาะแรต โดยในภาพ Wall Painting จะเน้นถึงลักษณะเด่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สื่อสารเข้าใจได้ง่าย สำหรับทุกคนทั้งคนในพื้นที่รวมถึงนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปผ่านมารอบเกาะ ถือว่าการดำเนินการของกิจกรรมครั้งนี้ประสบผลสำเร็จและผ่านไปได้อย่างดี ซึ่งสามารถใช้แนวทางการดำเนินงานนี้ไปปรับใช้กับพื้นที่ชุมชนอื่น ๆ ที่มีความต้องการได้